

Estetika Nikolaja Hartmana objavljena je posthumno 1953. godine i predstavlja jedno od najznačajnijih dela vezanih za ovu filozofsku disciplinu. Nastala kao prirodni završetak jednog bogatog i obimnog opusa (u kojem se naročito ističe i njegova Etika), ona pruža obilje novih obrađenih ideja, koje zasigurno obogaćuju estetiku u pogledu njenog sadržaja. Hartman svoju Estetiku započinje rečenicom da njegova estetika nije napisana niti se piše za tvorca, niti za posmatrača lepog, već jedino i isključivo za mislioca, kome delanje i držanje prve dvojice predstavlja zagonetku. Hartman je želeo da otkloni, široko rasprostranjenu i duboko ukorenjenu zabludu da estetika ima zadatak: da pouči stvaraoca kako da stvara, a primaoca kako da doživi umetničko delo. To nikako ne može biti zadatak estetike, niti je u njenoj moći. Estetika ne može naučiti nekog kako da stvori ili doživi umetničko delo, ako taj neko ne poseduje talenat za stvaranje ili osećaj za lepotu. Umesto toga, skromni zadatak estetike je da : traga za tajnom koju umetnost nosi u sebi. Ipak, Hartmanova fenomenološka estetika ostaje verna i dosledna svom cilju, a to je da u celini razmotri celokupnu složenost estetskog fenomena, jer ipak njegovo istraživanje predstavlja jedan korak ka krajnjem cilju kojem estetika stremlji. Jedna od najkarakterističnijih i najupečatljivijih analiza izloženih u Estetici jeste četverostruka analiza, vezana za sam estetski fenomen. Estetski fenomen predstavlja jedan od najsloženijih fenomena koje je uopšte i moguće zamisliti: on obuhvata jednu veoma složenu oblast estetske predmetnosti i subjektivna estetska iskustva koja su istorijski veoma uslovljena. Četverostruka analiza se javlja kao nekakva prirodna posledica estetskog fenomena i njegove dihotomije. Estetsko istraživanje može imati dva pravca mogućeg postupka: kao objekt analize možemo uzeti estetski predmet ili estetski akt.

Analizom ESTESKOG PREDMETA obuhvatamo:

I) STRUKTURU I NAČIN BIVSTVOVANJA

II) ESTETSKE VREDNOSTI

Sa druge strane, analizom ESTETSKOG AKTA obuhvatamo:

III) RECEPTIVNI AKT POSMATRAČA (posmatrački akt)

IV) PRODUKTIVNI AKT STVARAOCA (stvaralački akt)

Tako dobijamo četiri vrste analize. Prve tri su putevi postupaka kojima se možemo kretati bar donekle, dok se u četvrtoj već na samom početku nailazi na nepremostive probleme. Jer za nas je sam rad umetnika tj. stvaraoca prožet velom tajne.

POSMATRAČKI AKT I STRUKTURA I NAČIN BIVSTVOVANJA ESTETSKOG PREDMETA

Razlog zašto ove dve vrste istraživanja idu zajedno jeste taj što se one, jednostavno, ne mogu posmatrati odvojeno i nezavisno. Obe imeju praznina, pa u aporetici lepog stalno upućuju jedno na drugo. Jedino povezivanjem, sintezom ove dve vrste istraživanja naučnik se može nadati nekom pomaku u istraživanju estetskog predmeta.

U 19. veku estetika je bila pretežno orjentisana na subjekt, tj. na posmatrački akt. I to je rezultiralo zapostavljanjem: samog estetskog predmeta, njegove analize strukture i načina bivstvovanja. Isto tako, zaostajala je i analiza strukture estetskih vrednosti. Zato, Hartman govori da je sada glavni zadatak estetike analiza strukture estetskog predmeta.

Iako je Hartman predmetno orijentisani estetičar, fenomenološka metoda kojom se služi ga na neki način obavezuje da započne sa analizom akta opažanja. Prema Hartmanovoj analizi postoje dve vrste opažanja:

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com